

การอนุรักษ์แม่น้ำดรงโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ จังหวัดดรง

เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วและการเติบโตอย่างรวดเร็ว
ทิศทางของจังหวัดดรง ส่งผลให้แม่น้ำดรงมีสภาพน้ำที่เน่าเสีย ทั้งนี้
เพราะประชาชนและโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าไปตั้งถิ่นฐาน ก่อให้เกิด
ปัญหาการระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ รวมทั้งปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะตกค้างในแม่น้ำลำคลอง ส่งผลให้
น้ำเน่าเสียคุณภาพแม่น้ำดรงเสื่อมโทรมลง

วิธีใหม่

ในปี 2543 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ จึงจัด
โครงการ "การอนุรักษ์แม่น้ำดรงโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน" ซึ่ง
เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงการรักษา
และหวงแหนทรัพยากรน้ำ ตลอดจนถึงการอนุรักษ์แม่น้ำดรง

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ : กันตัง
จังหวัด : ดรง

ประชากร: 2,219 คน

พื้นที่: 11.102 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- ปี 2543 อบต. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการอนุรักษ์แม่น้ำดรง
 - ประสานขอความร่วมมือในการดำเนินโครงการไปยังสถานีอนามัยตำบลย่านซื่อ
อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านและสมาคมหยาดฝน
 - จัดกิจกรรมในวันงานโดยการจัดวิทยากรมาอบรมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการ
อนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง การจัดการขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาลของประชาชน รวมทั้ง
ผลกระทบด้านสุขอนามัยที่เกิดขึ้นจากปัญหามลภาวะทางน้ำ
- ปี 2545 อบต. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการอนุรักษ์แม่น้ำดรง
 - ประสานขอความร่วมมือในการดำเนินโครงการไปยังสถานีอนามัยตำบลย่านซื่อ
อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านและสมาคมหยาดฝน
 - จัดกิจกรรมในวันงานโดยการจัดวิทยากรมาอบรมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการ
อนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง การจัดการขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาลของประชาชน รวมทั้ง
ผลกระทบด้านสุขอนามัยที่เกิดขึ้นจากปัญหามลภาวะทางน้ำ

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

- ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมในวันงาน 2 วัน เป็นเงิน 15,000 บาท
งบประมาณของ อบต. ปี 2543
- ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมในวันงาน 1 วัน เป็นเงิน 5,000 บาท
งบประมาณของ อบต. ปี 2545

อุปกรณ์/เครื่องมือ

- เรือ 5 ลำ
- อุปกรณ์ดั้กขยะจากแม่น้ำ 20 อัน

บุคลากร

- วิทยากรให้ความรู้จากสมาคมหยาดฝน จำนวน 3 คน 1 วัน
- เก็บขยะในแม่น้ำดรง 20 คน 1 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2543	- ปลัด อบต. พบปัญหาว่าแม่น้ำตรางมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่สกปรกมีขยะตกค้างในแม่น้ำลำคลอง - ปลัด อบต. นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นต่อนายก อบต.	ปลัด อบต.
	- ปลัด อบต. นำเสนอโครงการการอนุรักษ์แม่น้ำตรางต่อสภา อบต. - สภา อบต. อนุมัติโครงการ	ปลัด อบต. / สภา อบต.
	อบต. ประสานขอความร่วมมือไปทางสถานีอนามัยตำบลย่านซื่อ เพื่อกำหนดแนวทางและกิจกรรมร่วมกัน ในการดำเนินโครงการอนุรักษ์แม่น้ำตราง	อบต. / สถานีอนามัยตำบลย่านซื่อ
	ประสานขอความสนับสนุนด้านวิทยากร ในการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนไปทางสมาคมหยาตฝน	อบต.
	ออกหนังสือเชิญสมาชิกสภา อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข เยาวชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมในวันงาน	อบต.
27 กรกฎาคม 2543	- วิทยากรจากสมาคมหยาตฝนอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำแก่ คณะผู้บริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข เยาวชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่และประชาชนทั่วไป จำนวน 80 คน - เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากสถานีอนามัยตำบลย่านซื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะรวมทั้งผลกระทบด้านสุขอนามัยจากปัญหาน้ำในแม่น้ำเน่าเสีย	วิทยากรจากสมาคมหยาตฝน/เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากสถานีอนามัย
28 กรกฎาคม 2543	- คณะผู้บริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ออกเดินรณรงค์ประชาชนให้ช่วยกันอนุรักษ์ลำน้ำ โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ - รณรงค์กระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์แม่น้ำสำหรับบ้านที่อยู่ริมคลอง โดยการออกเรือเก็บขยะตามลำน้ำตราง - ติดป้ายรณรงค์และกระตุ้นจิตสำนึกบ้านที่อยู่ริมคลองไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ	อบต. / อาสาสมัคร
สิงหาคม 2543	ขอความร่วมมือให้ทางอาสาสมัครสาธารณสุขช่วยออกตรวจติดตามบ้านที่อยู่ริมน้ำไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ	
ปี 2544	แม่น้ำตรางไม่มีปัญหาขยะตกค้างในแม่น้ำและไม่มีมาร้องเรียนมาจากประชาชน จึงไม่มีการดำเนินกิจกรรมกระตุ้นจิตสำนึกประกอบกับ อบต. มีปัญหาส่วนอื่นที่เร่งด่วนและมีความจำเป็นมากกว่า จึงได้งดเว้นการดำเนินกิจกรรมในส่วนนี้ไป	อบต.

* ทั้งนี้ อบต. ได้ดำเนินกิจกรรมกระตุ้นจิตสำนึกเช่นเดียวกันนี้ในปี 2545 แต่ลดการดำเนินกิจกรรมรณรงค์เหลือเพียง 1 วัน เป็นเพียงการอบรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึก เนื่องจากมีการร้องเรียนจากประชาชนถึงปัญหาขยะตกค้างในแม่น้ำเป็นจำนวนมาก

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

สมาคมหยาดฝน	ให้การสนับสนุนวิทยากรในการให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน	ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของโครงการ
สถานีอนามัย	ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสุขอนามัยที่เกิดขึ้นจากปัญหาน้ำในแม่น้ำเน่าเสีย รวมทั้งการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. น้ำในแม่น้ำตมิ่งเน่าเสียเนื่องจากการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำตมิ่ง จากประชาชนและโรงงานอุตสาหกรรม
2. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการหวงแหนและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

หลังการดำเนินการ

1. แม่น้ำตมิ่งมีความสะอาดมากขึ้น ขยะตกค้างในแม่น้ำลดลง รวมทั้งค่าความสะอาดของน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
2. คนที่เข้าร่วมโครงการรวมถึงประชาชนทั่วไปที่รับทราบการรณรงค์อนุรักษ์แม่น้ำตมิ่งมีจิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรน้ำมากขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทิ้งขยะจากที่เคยทิ้งขยะลงในแม่น้ำ เปลี่ยนไปเป็นการฝังกลบขยะแทน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	อบต. เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ โดยการให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษาแม่น้ำตมิ่งอย่างถูกวิธี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหาร อบต. และการให้ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโครงการ เช่น สมาคมหยาดฝน สถานีอนามัยและอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน เป็นต้น
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต. จะสนับสนุนงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์แม่น้ำ หากพบว่าปัญหาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำมีความรุนแรงขึ้นอีก แต่หากปัญหาดังกล่าวได้คลี่คลายไปแล้ว อบต. จะนำเงินงบประมาณส่วนนี้ไปดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านอื่น หรือปัญหาในส่วนอื่นของพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนมากกว่า

บทเรียนที่ได้รับ

แม้ว่าการดำเนินการอนุรักษ์แม่น้ำตม.ของ อบต. ยานซื่อจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำตม.ได้ทั้งหมด แต่พื้นที่ในเขตความรับผิดชอบของ อบต. ยานซื่อ จะไม่เพิ่มปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมให้กับแม่น้ำตม.

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะนำวิธีใหม่นี้ไปดำเนินการควรคำนึงถึงงบประมาณของท้องถิ่นเอง รวมทั้งศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายจิตร สดี
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลยานซื่อ
ที่อยู่ : 25/3 หมู่ 3 ตำบลยานซื่อ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
โทรศัพท์ : (075) 207-854

ชื่อ-นามสกุล : นายธวัช จันแข่ง
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลยานซื่อ
ที่อยู่ : 25/3 หมู่ 3 ตำบลยานซื่อ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
โทรศัพท์ : (075) 207-854

ชื่อ-นามสกุล : นายวิจิตร เรืองแสนสกุล
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
หน่วยงาน : สถานีอนามัยตำบลยานซื่อ
ที่อยู่ : หมู่ที่ 1 ตำบลยานซื่อ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
โทรศัพท์ : (075) 207-850

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	25/3 หมู่ 3 ตำบลย่านซื่อ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 92110
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	11.102 ตารางกิโลเมตร 2,600,545.40 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
งบประมาณรายได้	1,708,814.24 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	4 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ
จำนวนประชากร	2,230 คน
จำนวนครัวเรือน	539 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลย่านซื่ออยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือประมาณ 38 กิโลเมตร ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และอาชีพอุตสาหกรรม สภาพทั่วไปของตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่เนินสูงบ้างต่ำบ้าง ทางด้านตะวันออกของตำบลจะมีที่ราบติดกับแม่น้ำตรัง ซึ่งใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าว โดยทั่วไปคนในชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ลักษณะการรวมตัวของประชาชนจึงเป็นไปได้โดยง่าย คนในชุมชนจึงรู้จักกันหมด ทำให้การขอแรงร่วมกันคิดร่วมกันทำประสบความสำเร็จ ตำบลย่านซื่อมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลายด้านคือ 1. ลักษณะของชุมชนเป็นจุดที่เหมาะสมที่จะเป็นเขตอุตสาหกรรม 2. ลักษณะชุมชนเป็นชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทรัพยากรป่าไม้ ภูเขา ลำคลอง เหมาะสำหรับการส่งเสริมให้เป็นตลาดกลางทางการเกษตร 3. การรวมกลุ่มของประชาชนเหมาะที่จะส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ